

УРОК 1. ОБ'ЄКТИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ТА СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ. ДЖЕРЕЛА ГЕОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Пригадай!

- ✓ Що означає термін «географія»?

- ✓ Що вивчає географія?

- ✓ Що є предметом вивчення фізичної, соціальної, економічної географії?

Вивчай!

Географія України вивчає природне середовище і територіальну організацію суспільства в межах нашої держави. Вона дає загальні відомості про територію нашої країни, її природні умови та ресурси, населення і господарство.

Предметом вивчення **фізичної географії України** є закономірності поширення рельєфу, корисних копалин, клімату, внутрішніх вод, ґрунтів, рослинності і тваринного світу, природних зон та інших природно-територіальних комплексів нашої країни.

Суспільна географія України досліджує територіальну організацію суспільства та його окремих частин — населення, економічної, соціальної, політичної сфер.

□ ЗАПОВНІТЬ СХЕМУ

Методи дослідження — прийоми та способи пізнання об'єктів і явищ

Методи географічних досліджень

ТРАДИЦІЙНІ	СУЧАСНІ
✓ Математичний	✓ Комп'ютерне моделювання

Впізнай!

Встановіть відповідність між методами географічних досліджень та їх змістом

1	Історичний метод	А	створення моделей природних процесів або явищ
2	Палеографічний метод	Б	зображення та аналіз поширення та розвитку природних явищ та суспільства за допомогою умовних знаків
3	Картографічний метод	В	дослідження руху хімічних речовин у природних системах
4	Геохімічний метод	Г	дослідження решток давніх тварин та рослин
5	Математичний метод	Д	аналіз розвитку суспільства та природи за весь період їх існування
		Є	обробка інформації, складання прогнозів

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Питання:

1. Назвіть об'єкти вивчення курсу «Україна і світ».
2. Наведіть приклади методів дослідження та розкрийте їх зміст.
3. Назвіть джерела географічної інформації.
4. Підготуйте повідомлення про дослідників території України.

УРОК 2. ГЕОГРАФІЧНІ ВІДОМОСТІ ПРО ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ В МИНУЛОМУ. СУЧАСНІ ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Пригадай!

- ✓ Що вам відомо про давній і середньовічний етап географічного пізнання Землі?
- ✓ Назвіть мандрівників Середньовіччя, які відвідували територію України.

Вивчай!

Географічні дослідження території України в давні часи

Дослідники	Внесок у вивчення географії України
Геродот	У праці «Скіфія» описав природу і населення півдня України
Страбон (63/64 р. до н. е. – 23/24 р. н. е.)	Описав територію півдня України у 17-томній «Географії»
Клавдій Птолемей (близько 87 – 160 рр.)	У праці «Географія» подає відомості про територію між Віслою і Доном
Пліній Старший (23/24 – 79 рр.)	Описав землі південної України у своїй 37-томній праці «Природна історія»
Ібн Баттута (1304–1377 рр.)	У книзі «Подарунок споглядачам про дива міст та чудеса подорожей» описав Крим та Приазов'я

□ ЗАПОВНІТЬ ПРОПУСКИ В ТАБЛИЦІ

Вивчення природних умов і природних ресурсів України у XVII—XX ст.

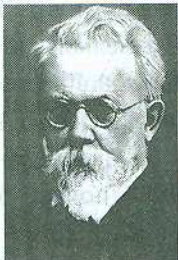

Дата	Подія	Дослідник
18 ст.	Розпочалися дослідження родовищ кам'яного вугілля в Донбасі	Г. Капустін
1768–1775 рр.	Експедиція з вивчення ґрунтів, рослинного та тваринного світу півдня України	
	У долині р. Саксагані розпочалися дослідження родовищ залізних руд	В. В. Решетняк
1781–1782 рр.	Складання опису природи, населення і господарства Лівобережжя, Криворіжжя, Причорномор'я	
1798 р.	Книга «Записки про Малоросію, її жителів і виробництво»	
	Фізико-географічні, геологічні, геоморфологічні, метеорологічні, зоогеографічні дослідження України	Товариство дослідників природи при Київському університеті
1964 р.	Створення Сектора географії в Інституті геологічних наук при АН України	
	Створення на основі Сектора географії Інституту географії Національної академії наук України	

Дата	Подія	Дослідник
1964 р.	Здійснено великий обсяг географічних досліджень території України, складено багато тематичних карт територій України, що ввійшли до Атласу природних умов і природних ресурсів України	Академія наук України
	Видання 3-томної «Географічної енциклопедії України»	

□ ЗАПОВНІТЬ ТАБЛИЦЮ «Дослідники України»

Дослідники	Внесок у вивчення України
В. Вернадський	
П. Тутковський	
С. Рудницький	
Г. Висоцький	
Б. Срезневський	
П. Погребняк	
К. Воблій	
В. Докучаєв	

Упізнай!

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. *Визначте напрями сучасних досліджень в Україні та у світі.*
2. *У якому історичному документі вперше згадується географічна назва «Україна»?*
3. *Назвіть дослідників України XIX ст.*
4. *Як змінилися дослідження території України у XX ст. порівняно з попереднім століттям?*